

Sodelujmo v razgibani samoupravni aktivnosti

Že z napovedjo programa dela delavskega sveta in drugih samoupravnih organov za letošnje prvo polletje smo nakazali živahno leto na področju samoupravnih aktivnosti v delovni organizaciji.

Same spremembe številnih samoupravnih splošnih aktov, ki jih bomo sprejemali na DS, zborih delavcev in referendumih, po opravljenih poprejšnjih obravnavah po samoupravnih delovnih skupinah, bodo zahtevale sklic tudi več sestankov SDS na mesec. Poleg samoupravnih aktov pa bodo na dnevnem redu še druge zadeve s področja gospodarjenja.

Tako kot doslej bomo skušali pred sestanki SDS in pred vsemi drugimi samoupravnimi odločitvami o predlogih čim bolj temeljito informirati vse delavce in še posebej delegate DS in vodstva sindikata. **Predlagamo pa, da vse oblike informacij** (krajše strnjene povzetke objavljamo vedno v Litijskem Predeilcu ali Informacijah), **pred sestanki tudi preberete oz. proučite in se posvetujete s sodelavci, da bi lahko na sestanku v čim krajšem času oblikovali mnenje samoupravne delo-**

vne skupine ali delavskega sveta do določenega predloga. Na primer: delegatsko informacijo, ki jo prejmejo delegati delavskega sveta in jo nato za razpravo uporabijo tudi vodje SDS, pokažite v času obravnave tudi drugim sodelavcem. Čisto brez »papirnate vojske« in sestankov se res ne moremo preudarno odločati, vsi skupaj pa moramo gledati na to, da bo papirjev čim manj, in da jih bomo koristno uporabili za lastno informiranje. Mogoče bodo tudi negotovanja nad preštevilnimi sestanki samou-

pravnih delovnih skupin ali delavskega sveta. Vedeti pa je treba, da je precej samoupravnih postopkov, ki **zahtevajo** javne obravnave oz. večfazen sprejem; prepričana pa sem, da smo se sodelovanja vseh delavcev pri oblikovanju predlogov in sprejetju odločitev že tako navadili, da bi kaj hitro vzdignili hrup, če bi bila kakšna odločitev sprejeta brez večinskega mnenja vseh delavcev.

Zatorej je edina in najboljša možnost, da tudi vse sestanke najbolj racionalno opravimo, in da se nanje pripravimo tako vodje, predstavniki sindikata in vsi udeleženci tako, da pred sestankom proučimo vse razpoložljive vire informiranja. Tako bomo zadostili samoupravnim postopkom in tudi svoji dolžnosti v procesu samoupravljanja

M. Kralj

Jožefa Begič ob dvojilnem stroju. Posluževanje teh strojev predstavlja eno težjih del v sukalnici. Jožefa dela na tem delovnem mestu že 17. leto. Poleg dela v naši tovarni je imela veliko skrbi s svojo številno družino. Štirje sinovi si sedaj že sami služijo kruh.

V tej številki

- Primerjalni kazalniki poslovanja – na 2. strani.
- Obiskali smo delavke v zbiralnici cevč. Ni jim tako lahko, kot nekateri neupravičeno mislijo. Kaj so nam povedale, preberite na 3. strani.
- Pri čiščenju ali popraviljanju strojev ne smemo zanemariti ukrepa za varnost. Kako na preprost način zagotovimo varno delo ob poseganju z roko v nevarno območje strojev, objavljamo na 5. strani.
- Garderobe niso čiste. Kdo je zato odgovoren? – Na 5. strani.
- Objavljamo prijavnico in razpis za prijavo letovanja na Veliki planini, v poletnem času – na 6. in 7. strani.

Preberite tudi druge prispevke!

Primerjalni kazalniki poslovanja

Z zakonom predpisani kazalniki (kot vidimo v tabeli na 2. strani), bi morali biti nosilci poslovnih in drugih odločitev v vsaki OZD, če bi le odpravili določene pomanjkljivosti nekaterih kazalnikov. Kljub temu smo jim dolžni posvetiti določeno pozornost ob sprejemanju zaključnih računov in planov poslovanja za prihodnje leto. Posebno pomembni so za OZD, kjer se pripravljajo in sprejemajo samoupravni sporazumi o osnovah planov samoupravnih organizacij in skupnosti in dogovori o osnovah planov družbeno-političnih skupnosti in seveda pri pripravi ter sprejemanju njihovih planov. Pomembni so še pri sprejemanju odločitev o razporejanju dohodka in čistega dohodka TOZD in drugih odločitvah.

Primerjalno so torej pomembni in predpisani tudi za našo delovno organizacijo, zato si jih oglejmo!

	1982	1983	Plan 1984	Indeks	
				1983 1982	Plan 84 1983
I. KAZALCI po 140 členu ZDZ					
1. Dohodek na delavca (v din) in dohodkovna produktivnost	439.389	726.293	930.000	165,3	128,1
2. Dohodek v primerjavi s O uporabljenimi poslovn. sredstvi - rentabilnost v %	65,3	77,7	76,1	119,0	97,7
3. Ustvarjeni ČD na delavca v din	356.011	584.159	752.387	164,1	128,8
4. Akumulacija v primerjavi z dohodkom (v %)	23,3	31,8	35,6	136,5	112,0
5. Akumulacija v primerjavi z ustvarjenim ČD (v %)	28,8	39,6	44,0	137,5	111,1
6. Akumulacija v primerjavi s Ø uporablj. poslovn. sredstvi (v %)	15,2	24,7	27,0	162,5	109,3
7. OD in sredstva skupne porabe na delavca (v din) mes. popr.	21.121	29.412	35.097	139,3	119,3
8. Čisti OD na delavca+mes. popr.	13.577	18.983	22.593	139,8	119,0
II. KAZALCI po odloku ZIS					
1. Izločanje iz OD na delavca mesečno povprečje (v din)	5.105	7.102	8.442	139,1	118,9
2. Izločanje iz dohodka na delavca (v din)	83.378	142.135	177.613	170,5	125,0
3. Ak im Am v primerjavi s Ø uporab. poslovn. sreds. (v %)	28,6	39,4	43,6	137,8	110,7
4. Povprečno uporabl. poslovna sredstva na delavca (v din)	672.480	934.971	1224.742	139,1	131,0
5. Celotni prihodek glede na porabljena sredstva (v %) - ekonomičnost	1,4	1,4	1,3	100,0	92,9
6. Celotni prihodek v primerj. s povprečno uporabljenimi obratnimi sredstvi (v %)	2,9	3,1	3,8	106,9	122,6
7. Izguba na delavca	-	-	-	-	-
8. Dohodek v primerjavi z načrtovanim dohod. (v %)	99,1	151,7	-	153,1	-
9. Del ČD za OD v primerjavi z načrtovanim dohod. (v %)	98,7	128,1	-	129,8	-
III. KAZALCI po odloku o obvezni metodologiji					
1. Sredstva za reprodukc. v primerjavi s Ø uporabljenimi poslovnimi sredstvi (v %)	28,6	39,4	43,6	137,8	110,7
2. Odplačila za investicijske kredite v primerjavi s sredstvi za reprodukcijo	6,2	4,8	3,3	77,4	68,8
Povprečno število zaposlenih delavcev na podlagi del.ur	969	978	970	100,9	99,2

Primerjavo rezultatov poslovanja naše delovne organizacije z rezultati povprečja grupacije v katro naša delovna organizacija pripada, za devetmesečno obdobje leta 1983, smo že opravili, ko bomo imeli rezultate za zaključek leta 1983, pa bomo opravili še to.

Iz gornje tabele moremo razbrati velike indeksne skoke skoraj pri vseh kazalnikih, ko primerjamo leto 1983 z letom 1982. To je odraz 60 % inflacije dinarja v preteklem letu ne pa tolikšnega poslovnega uspeha, kar bi sicer bilo ob nekaterih kazalnikih fantastično. Tako je

dohodek na delavca (dohodkovna produktivnost) porastel za 65,3 %, celotni prihodek na porabljena sredstva—ekonomičnost (kazalnik II/5) pa se ni premaknila niti za procent, čeprav je to zelo lep uspeh z ozirom na razvrednotenje dinarja v primerjavi s tujimi valutami in tako velikem porastu vrednosti reprodukcijskega materiala ter vseh ostalih materialnih stroškov.

Pri ocenjevanju indeksov—plan 84 na leto 1983, opazimo povsod zmernejšo rast le-teh, pri kazalniku II/5 pa celo padec na 92,9. Poudariti moramo, da smo pripra-

vljali finančni plan poslovanja za leto 1984 na osnovi resolucijskih izhodišč za Slovenijo kot Jugoslavijo, kjer upamo stopnjo inflacije obdržati na minimalni stopnji 25 %. S takšnim letnim povprečjem smo računali tudi na podražitev preje, zato bo ob zamrznitvi cen, ko na to še nismo računali, nujno prišlo ob normalnih predvidevanjih v letu 1984 tudi do izpada ustvarjenega dohodka. Vprašanje pa je, za koliko bodo cene dejansko poskočile ob njihovi sprostitvi.

V dohodku na povprečno uporabljena poslovna sredstva (t. j. osnovna in obratna sredstva) — v rentabilnosti (kazalnik I/2), smo dosegli 19 % rast, padec pa načrtujemo v letu 1984 (indeks 97,7). Z novimi pristančnimi stroji se bodo Ø uporabljena poslovna sredstva gotovo povečala, zato padec indeksa, kljub temu pa ostaja, pri izračunu povprečno uporabljanih poslovnih sredstev še dovolj nelogičnosti, da bi mogli govoriti o čistih poslovnih sredstvih, ki jih rabi le delovna organizacija. Tu so še sredstva, ki jih delovna organizacija objektivno ne more uporabiti, zato bi lahko govorili le o skupno razpoložljivih ne pa Ø uporabljenih poslovnih sredstvih. S podobno problematiko lahko navezujemo še kazalnike I/6, II/3, II/4, II/6 in III/1, zato jih ne bomo posebej komentirali.

V kazalniku I/3—ustvarjeni čisti dohodek na delavca smo dosegli 64,1 % rast, načrtujemo pa jo tudi v letu 1984 za 28,8 %, kar pomeni, da računamo na manjše izločanje iz dohodka na delavca (kazalnik II/2), v primerjavi tudi s prvim kazalnikom (I/1), kar je v smislu resolucijskih izhodišč.

V akumulacijo štejejo pri nas sredstva izdvojena iz čistega dohodka za poslovni in rezervni sklad, ker ostalih predpisanih elementov za izračunavanje akumulacije ne ustvarjamo. Tako sta kazalnika I/4 in I/5 — akumulacija v primerjavi z dohodkom in čistim dohodkom v nekakem sorazmernem porastu z rastjo dohodka in čistega dohodka. V enakem sorazmerju, le na dosti nižji stopnji rasti (112,0 in 111,1 indeksno) pa jih načrtujemo tudi za leto 1984.

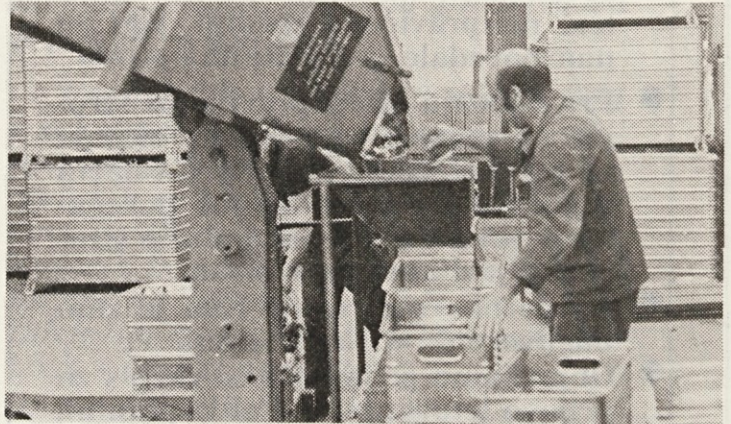
Po kazalnikih I/7 in I/8 moremo sklepati, da načrtujemo v letu 1984 več v sklad skupne porabe in manj za OD kot v letu 1983, ker je načrtovana rast čistega OD na delavca v letu 1984 indeksno sorazmerno manjša kot je v odnosu leta 1983 na leto 1982, če ta dva indeksa primerjamo s sorazmernimi indeksi predhodne vrstice. Na povečanje rasti OD in sredstev skupne porabe na delavca ter čistih OD na delavca — mesečno povprečje, ima manjši vpliv tudi načrtovano manjše povprečje števila zaposlenih na podlagi delovnih ur, kar po drugi strani pomeni povečanje fizične produktivnosti dela.

Po kazalniku II/1 moremo tudi sklepati, da ne predvidevamo večjih izločanj iz OD na delavca kot v letu 1983.

V našem izračunu tvorijo sredstva reprodukcije sredstva akumulacije s sredstvi amortizacije. Po kazalniku III/2 vidimo, da odplačila za investicijske kredite v primerjavi z njimi v letu 1984 padejo indeksno na 68,8.

Pokazatelji so izraženi nominalno, zato so še posebno ob visoki inflaciji neprimerljivi, primerljivost pa včasih deformirajo tudi spremembe v samem obračunskem sistemu.

V. K.

Adi Češek dela ob kiperju za pretresanje velikih kontejnerjev s kopsi v manjše zabojčke, ki jih namestimo ob previjalni stroj. Na tem delovnem mestu je potrebna velika pazljivost, da ne pride do pomešanja različnih prej.

Z obiska v zbiralnici cevkc

Delavke z zmanjšano delovno zmogljivostjo imajo občutek manjvrednosti

»Pritožujemo se kadar smo slabe volje, to pa je takrat ko nas zebe, ko prebiramo mokre cevke, ko . . .«, so vse hkrati hitele pripovedovati delavke v zbiralnici cevkc — delavke, ki so dolga leta delale ob strojih, sedaj pa so v ta oddelek premeščene zaradi lažjega, največkrat sedečega dela; pripovedovale so mi, ko sem jih na njihovo željo obiskal.

Na enem zadnjih sestankov SDS so v zapisnik zapisale, naj jih obišče novinar, da bi opisal njihovo delo, ki je tudi potrebno in za njih naporno. Njih želja, zame ukaz! Zapisal bom, kar sem slišal!

»Mnogi mislijo, da nam je v tem prostoru toplo, pa se motijo. So dnevi, največkrat je to ponedeljek, ko centralna kurjava dva dni pred tem ne dela, in je pošteno mrz. Delamo sede, saj stoje ne moremo, zato nas tudi bolj zebe. Čeprav imamo nihajna vrata, morajo biti tudi po celo uro odprta, kadar vozijo zaboje s cevkami v naš oddelek. Če cevke dalj časa stojijo na prostem, posebno ob sneženju in dežju, so mrzle, da jih je težko prijemati, mrzle roke pa ne koristijo našemu načetemu zdravju. Zaboje s cevkami bi morali shranjevati v zaprtem prostoru.«

»Ni prav, da nam zadnji trenutek pripeljejo zmrznjene cevke. Prijemanje mrzlih cevkc nam škoduje.«

»Ni prav tudi to, da nas premeščajo na dela, ki jih ne zmoremo.« Dolančevi se je ortoped čudil, da je morala delati ob previjalnem avtomatu (klasimatu — tu delo ni normirano, vendar stojenje). Čudil se je, da njegov izvid ne velja za razporeditev na sedeče delo. Tudi druge, sedem je takih, pravijo, da so dobile odločbe za priložnostno razporejanje na druga dela katera so lahko njim neustrezna, in to: na predlog proizvodnega sektorja, po mnenju obratnega zdravniška in v dogovoru z delavko.«

To zadnje pa pravijo, da ni res. Z njimi se niso dogovorili ampak so jih samo seznanili.

»Ni prav, da ostali sodelavci govorijo o nas, da nimamo dovolj dela, da smo nekoristne, da nič ne delamo. Do-

gaja se, da slišimo od »dobrih« sodelavk na avtobusu tudi zbadljivko, kot npr.: »Ta spočita se je vsedla! Vsak za sebe ve koliko je spočit.«

»Ni prav, da nas lahko razmeščajo na katerakoli dela, ki jih drug ni hotel opraviti.«

Dosti je torej nevednosti v tem oddelku. Delavke tare slabše zdravje, med sodelavci so nespoštovane, kar pa ni prav. Vsakdo lahko zbolí. Pogrešajo obisk socialne delavke.

Vodja SDS je na koncu povedal koliko cevkc mesečno

preberejo, preštejejo, zložijo v zaboje . . . »203 930 OK cevkc kar je 6797 kg. Te morajo tudi prešteti za 40 različnih kupcev; kar 978 zabojev mehkih cevkc gre še mesečno skozi njihove roke in pa trde cevke, po posameznih oddelkih.« Dejal je še, da so na sestanku SDS sklenili, da bi o njih pisali in objavljali koliko naredijo — da bi drugi spoznali, da tudi one prispevajo svoj delež.

Toliko na kratko.

Preberite še, kaj je o delu delavcev z zmanjšano delovno zmogljivostjo povedal direktor proizvodnega sektorja, ing. Franc Lesjak.

»Problem delavcev z zmanjšano delovno zmogljivostjo ni nov. Že v preteklosti smo iskali možnosti, da te delavke in delavce zaposlimo z deli, ki jih zmorejo in so tudi potrebna. Zavedamo se, da so te delavke postale manj zmožne za delo z delom v naši tovarni in smo jim dolžni zagotoviti njim primerno delo. Pojavljale so

Prebiralke kopsov ob stroju za sortiranje cevkc v sukalnici (sl. 1). Zbiralke cevkc v zbiralnici (sl. 2). Delo obojih je slično, le da prvim stroji narekujejo tempo dela, pa tudi ropot je dosti močnejši. V zbiralnici cevkc pa pestijo delavke drugačne nevednosti.

se ideje, da bi za njih ustanovili posebne obrate — tudi v občinskem merilu, kjer bi se ukvarjale s, njihovim sposobnostim primerno, proizvodno dejavnostjo, vendar v današnjih stabilizacijskih časih ni možnosti za ustanovitev takih delovnih mest, delavnic.

Samo delo — zbiranje cevkc v zbiralnici je premalo obsežno za tolikšno število delavk, v prihodnosti bo pa še manj dela s cevkami. Zato iščemo možnosti, da bi te delavke zaposlili pri čimbolj produktivnem delu, seveda v okviru njihovih sposobnosti.

Tako menim, da je tudi delo ob omenjenem previjalnem avtomatskem stroju — »Klasimatu« ustrezno za nekatere delavke z zmanjšano delovno zmogljivostjo, ker je obremenitev dela ob tem stroju, ob sto odstotni izkoriščenosti stroja, samo petnajst odstotna, v primerjavi z ostalimi previjalnimi avtomati. Klasimat ima le sedem vreten. Večji del (85 %) delovnega časa lahko delavka sedi. Na tem stroju previjamo ostanke partij, ki bi sicer postale odpadki. Ta stroj je odmaknjen od ostalih, tako, da ga druge delavke ne morejo streči — če pa bi tam delala zdrava delavka bi bila njena storilnost 6-krat manjša, kot je njena zmogljivost.

Pojavljajo se občasna dela, ki po svoji naravi ne zahtevajo večjega napora, ki bi ga posamezna delavka z zmanjšano zmogljivostjo še lahko opravila v okviru svoje sposobnosti, in ne bi škodovalo njenemu zdravju.

Npr.: pred dvema letoma smo čistili rešetke klimatskih naprav, kar so delavke opravile na svojih delovnih mestih. S tem so opravile zelo produktivno delo, ki bi ga sicer morale opraviti delavke iz proizvodnje in iz vzdrževanja, pri čemer bi trpela produkcija in vzdrževanje strojev.

Pripombe v zvezi z mrzlimi cevkami so upravičene, posebno pozimi, toda to bi se dalo z boljšo organizacijo kroženja in skladiščenja cevkc omiliti.

Z novo organiziranostjo proizvodnega sektorja rešujemo tudi vprašanje delavk in delavcev z zmanjšano delovno zmogljivostjo, rešitev pa je zlasti v tem, da jih zaposlimo z deli, ki morajo biti opravljena in jih ti delavci zmorejo. Želim pa, da bi prizadete delavke razumele, da se takšna dela lahko pojavljajo v različnih oddelkih naše tovarne.«

M. M.

Dejavnost komisije za pomoč članom delovne organizacije

Pri sindikatu deluje komisija za pomoč članom delovne organizacije. Za lažje delo te komisije je sindikalna konferenca sprejela poslovnik o delu te komisije. Na podlagi poslovnika, podeljujejo člani komisije denarne pomoči delavcem, ki so več kot 60 koledarskih dni v bolniški. Ta znesek je v letošnjem letu povečan od 500 na 1.000 din. Člani komisije pa delavce, ki so več kot mesec dni v bolnici ali več kot 4 mesece v bolniški, tudi obiščejo na domu.

Poleg tega obiskujejo trikrat letno (ob novem letu, 8. marcu in tovarniškem prazniku) tudi naše upokojene v domovih počitka, v letošnjem letu pa bodo obiskali tudi tiste upokojene, ki so ogroženi ali osamljeni. Podatke o teh bo zbirala socialna delavka.

Bistvena novost dela te komisije v letošnjem letu je tudi dajanje brezobrestnih posojil delavcem, ki zaradi nizkih osebnih dohodkov in padca življenjskega standarda ne zmorejo mesečno plačati nujnih življenjskih stroškov. V letošnjem letu smo te za namene rezervirali 10 milijonov S din.

Delavcu je lahko posojilo odobreno samo enkrat v enem mandatu, to je enkrat na dve leti. Kot sem že napisala, je posojilo brezobrestno, najdaljša doba vračanja pa je eno leto.

Z delavcem, ki mu je posojilo odobreno, sklenemo posojilno pogodbo, s katero se

delavec obveže, da bo mesečni obrok plačeval redno, ob izplačilu mesečnega osebnega dohodka.

Delavec ne dobi denarja v gotovini, temveč mu sindikat plača določene račune t. j. vrtec, stroške elektrike, stroške ogrevanja, stanoarine, stroške prehrane otrok, pomoč pri nabavi ozimnice ...

Zgornja meja kredita je 1 milijon S din.

Komisija odobri posojilo na podlagi mnenja izvršnega odbora sindikata tiste osnovne organizacije, kjer delavec dela in na podlagi osebnega dohodka na družinskega člana. Delavec pa ne sme biti lastnik nepremičnin, ki mu lahko zagotavljajo dodaten dohodek. Vzrok za dodelitev posojila pa je lahko tudi težje ozdravljiva bolezen družinskega člana (visoki stroški zdravljenja).

Če kdo od nas potrebuje pomoč sindikata, naj da predlog naši komisiji.

Vlasta Grom

Nadurno delo v 2. polletju 1983

Povprečno mesečno je lani opravljalo nadurno delo 345 delavcev s povprečno 4004 opravljenimi nadurami v enem mesecu oziroma 11,5 nadur na enega delavca.

Odelek	št.del.	št.nadur	povp.mes.št.nadur		
			2.poll.	1.poll.	
- čistilnica	62	688	111	177	
- mešalnica	6	46	7,5	62	
- mikalnici	53	518,5	86	127	
- predpred.	238	2239,5	373	609	
- predlinica	598	6235	1039	1461	
- sukalnica	427	4952,5	825,5	1235	
- efek.suk.	15	177,5	29	81	
- vlagalnica	65	773	129	175	
- abir.cevk.	9	89	15	20	
- adn.del.	17	162	27	25	
Skupaj	1490	15897	2643	4004	
Varni v proizvodnji	- valjčkarna	2	16	3	5
	- v predpred.	17	180	30	46,5
	- v predlinici	2	14	2	26
	- v sukalnici	3	14	2	39
Skupaj	24	224	37	116,5	
Sektor vzdrževanja	- mehan.del.	8	106	17,5	12
	- elektro.del.	25	227	30	53
	- kotlarna	8	122	20	15,5
	- sid.skupina	1	5	1	17
	- adn.del.	4	8	1	2
	- klima	25	549	91,5	94,5
Skupaj	71	1017	169	194	
Komer. s. a.	- skl.adn.del.	65	1122	187	212
	- adn.del.	14	91	15	17
	Skupaj	79	1213	202	229
Skladišča	- gwalci	23	435	72,5	66
	- Befer	4	59	10	30
	- adn.del.	9	22	3,5	4
	Skupaj	36	516	86	100
Fin. s. a.	- adn.del.	3	6	1	1
	Skupaj	3	6	1	1
Mesa	- del. v kuh.	65	741	123,5	88
	Skupaj 2.poll.	1768	19574	3262	4746
Skupaj leto 1983	4147	48054			

Obrazložitev:

V proizvodnem sektorju so bile opravljene ure prek polnega delovnega časa zaradi organiziranega nadurnega dela. V mešalnici so bile nadure opravljene tudi zaradi uravnave strojev ob menjavah, v čistilnici in mikalnici zaradi popravila strojev ter v mikalnici zaradi čiščenja odsesovalnih naprav. Pri remontnih skupinah v proizvodnem sektorju so bile opravljene nadure zaradi popravila strojev in popravila kompresorja.

V mehanični delavnici so bile nadure opravljene zaradi popravil v času, ko proizvodni oddelki ne obratujejo ter zaradi velikih potreb po rezervnih delih, ki jih izdelujemo v lastni režiji. V elektro delavnici so bile nadure

opravljene zaradi nadomeščanja dežurnih električarjev, zaradi popravil v času, ko proizvodnja ne obratuje in zaradi popravil strojelomov. V kotlarni so bile nadure opravljene zaradi kurjenja v kotlarni ob nedeljah in popravil med prazniki, ko proizvodnja ne obratuje. Delavci remonta klimatskih naprav so opravili nadure zaradi čiščenja in pranja teh v času, ko proizvodni oddelki ne obratujejo. V obratnem vzdrževanju so bile nadure opravljene zaradi dežurstva. V zidarski skupini pa zaradi odpravljanja posledic nalivov.

V komercialnem sektorju so delavci zunanega transporta opravili nadurno delo zaradi prihoda surovin, organiziranega nadurnega dela. Administrativni delavci komercialnega sektorja pa so opravili nadure zaradi priprave cenikov in fakturiranja, odpreme vagonov, pro-

daje preje, odpreme faktur, inventure in pomoči pri prodaji.

V kadrovsko splošnem sektorju je opravljal nadurno delo šofer zaradi prevoza izven delovnega časa, administrativni delavci pa zaradi rednega dežurstva.

V finančnem sektorju so bile opravljene nadure zaradi rednega dežurstva.

V obratu družbene prehrane so bile opravljene nadure ob dneih organiziranega nadurnega dela v proizvodnji, pogostitve upokojencev ob tovarniškem prazniku, zaradi pogostitve na občnem zboru sindikata in občinskega prvenstva v šahu, ki je bilo v prostorih obrata družbene prehrane.

V večini oddelkov, tudi gasilci, so opravljali nadure še zaradi nadomeščanja sodelavcev, ki so bili na rednem in bolniškem dopustu.

V. Bric

Avtorski honorarji za Litijski Predilec

V poslovniku o izdajanju našega glasila je določeno, da honoriramo prispevke — članke, slikovno gradivo in ostalo. Honorarji so določeni s posebnim sklepom izdajatelja časopisa — delavskega sveta, na predlog uredništva. Višina honorarjev se giblje skladno z rastjo osebnih dohodkov, kar naj bi usklaje-

vali vsako leto ob zaključnem računu.

Tako so delegati delavskega sveta na februarški seji določili nove vrednosti posameznih točk honoriranja sodelavcev Litijskega Predilca.

Honorarji za objavljene članke se plačujejo za tiskano, enostolpično vrstico (45 mm ali 10 cicerov) in sicer:

1,90 din — za vesti iz del. organizacije, izvlečke iz zapisnikov, poročil, prevode iz jugoslovenskih jezikov ipd.

3,10 din — za članke o posameznih dohodkih (v političnih, družbenih, športnih in drugih organizacijah, članke o problemih življenja in dela kolektiva, reportaže, potopise, intervjuje, ankete itd.)

4,30 din — za originalne uvodne članke, strokovne članke, analize poslovanja, prevode iz tujih jezikov, samostojne komentarje, itd.

Honorarji za objavljeno slikovno gradivo:

98.— din — za originalno fotografijo, izdelano z lastnimi stroški

od 62.— do 340.— din — za ilustracijo — originalno risbo

od 92.— do 224.— din — za grafikone, diagrame ipd.

od 62.— do 154.— din — za rebuse, uganke, like, vinjete

2,25 din — za križanko (en kvadrata).

od 340.— do 493.— din — za karikaturo z besedilom.

Res, te številke niso velike, vendar je le dana možnost, da je avtor prispevka tudi nagrajen. M. M.

Garderobe, garderobe

Pri pregledih garderob in tudi na komisiji za varstvo pri delu smo govorili o problemu čiščenja garderob, posebno ženske garderobe v sukalnici. Ko nekaj časa ni bilo čistilke, so bili tam garderobni in sanitarni prostori v kritičnem stanju, kaj lahko bi prišlo do gljivičnih ali kakšnih drugih nalezljivih obolenj.

Tudi garderobe so ogledalo naše kulture. Ta je včasih na zelo nizkem nivoju; velikokrat so školjke zamašene (z vložki), po tleh so odpadki itd. Vse, kar doma ne delamo, počnemo v tovarni!

Poudariti pa je treba, da red in čistoča v garderobah in sanitarnih prostorih nista odvisna samo od čistilke, pač in predvsem od:

- mojstra oddelka in
- vseh delavcev, ki garderobo uporabljajo.

Mojster je dolžan kontrolirati tudi te prostore in po potrebi tudi odrediti delavko, ki naj v odsotnosti čistilke pospravi tudi garderobne prostore. Tudi sami delavci oz. delavke na izmeni bi morali bolj paziti na osnovni red in higieno, zaradi boljšega

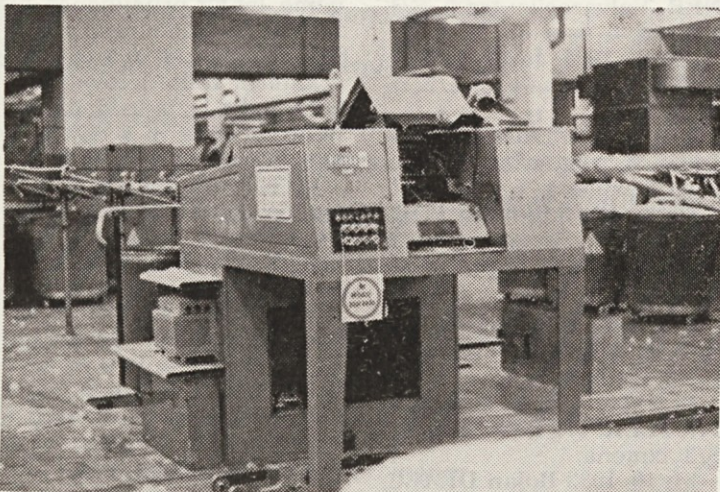
V umivalnicah lahko najdemo marsikaj, tudi prazne steklenice, posodo za kuhanje kave..., kar ne sodi tja.

počutja in predvsem zaradi svojega zdravja.

Bolj bi se morali držati že povedanega, namreč, če nečesa ne počnemo doma, potem tega tudi v delovni organizaciji ne bomo.

Andrej Krhlikar

Majhen ukrep — velika varnost

Enostaven ukrep, namestitev tablice z napisom »Ne vključuj — popravilo«, omogoča varno delo med čiščenjem in popravilom stroja.

Med popravilom, ob čiščenjih ali ob vsakem drugem poseganju med nevarne dele strojev moramo stroj zanesljivo zavarovati pred naključnim vklopom. Če tega ne storimo smo ves čas poseganja z rokami ali drugimi deli telesa med nevarne dele stroja (jermenski, zobniški, verižni prenos, različne ro-

čice, električne instalacije itd.), izpostavljeni nevarnosti za hujšo poškodbo pri delu, lahko tudi z najhujšimi posledicami.

Poškodovane in nevarne situacije s takim vzrokom preprečujemo z zelo enostavnim in uspešnim ukrepom.

Pred vsakim čiščenjem, popravilom in v slučaju ka-

Končno bo urejena moška garderoba v predilnici 4. Sanitarije so popolnoma obnovili. Bil je že čas!

kršnegakoli drugega poseganja med nevarne dele stroja moraš:

1. izklopiti glavno stikalo pri motorju ali na ohišju stroja (stikalo obrneš na položaj »0«)

2. na izključeno stikalo obesi tablico »NE VKLJUČUJ, DELO NA STROJU«.

3. počakaj toliko časa, dokler se ne prepričaš, da so vsi gibljivi in vrteči se deli stroja ustavljeni.

4. šele sedaj smeš pričeti s čiščenjem, popravilom ali kakšnim drugim posegom med nevarne dele stroja.

Če boste storili tako, kot je zgoraj opisano, ukrep je enostaven in hitro izvedljiv, se bo povečala varnost pri vašem delu. Samo pomislite; vaša roka je med dvema zobnikoma, tretja oseba pa vklopi stroj. Zelo hitro spoznamo kako pomemben je za našo varnost ta ukrep.

Še nekaj je zelo pomembno!

Po vsakem končanem popravilu, čiščenju itd., moraš, predno vklopiš glavno stikalo stroja, obvezno sneti s stikala tablico »NE VKLJUČUJ, DELO NA STROJU«. Če bi tablica ves čas visela na glavnem stikalu (tudi med obratovanjem stroja) bi izgubila svoj namen.

Enostaven ukrep — varno delo.

Stane Črne

Ne vključuj - popravilo

Po vsakem končanem popravilu, moraš, predno vklopiš glavno stikalo stroja, obvezno sneti tablico s tem napisom.

Postavljanje cevi klimatskih naprav v predilnici 2, ovira delo vseh delavk in delavcev v tem oddelku, saj se težko gibljejo med postavljenimi odri.

6. srečanje novinarjev in organizatorjev obveščanja v OZD

Letošnje srečanje novinarjev in organizatorjev obveščanja, ki ga vsako leto pripravi odbor za obveščanje in politično propagando pri RS ZS Slovenije je bilo letos zanimivo tudi za tiste, ki so se tega srečanja udeleževali že prejšnja leta in so menili, da se iz leta v leto ponavljajo podobna vprašanja.

Zaslugo za to ima lani ustanovljeni Center za razvijanje obveščanja v združenem delu, pri Delavski enotnosti, ki je tokrat sodeloval pri organizaciji.

Poskrbeli so, da je v osrednjem delu srečanja sodelovalo osemnajst organizatorjev obveščanja iz različnih delovnih organizacij iz cele Slovenije.

Srečanje je bilo 2. in 3. marca 1984 v mali dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani.

V uvodni razpravi se je več kot 250 novinarji v združenem delu pogovarjal sekretar predsedstva CK ZK Slovenije Miha Ravnik. Uvodoma je opisal sedanjo politično in gospodarsko situacijo Slovenije, Jugoslavije, različno obnašanje nekaterih ozdov — saj enake delovne organizacije, ob enakih pogojih, dosegajo različne rezultate. Opozoril je na dolgove do tujine, ki jih ne bomo

še tako kmalu povrnili in do takrat tudi ne moremo graditi, kar bi komu padlo na misel... Skratka, usmeritve so jasne, zapisane v stabilizacijskem načrtu, izpolnjevati pa jih moramo najprej pri sebi.

Po odmoru je Miha Ravnik še odgovarjal na številna vprašanja.

Popoldan in dopoldan naslednjega dne so se zvrstile tematske razprave organizatorjev obveščanja iz različnih delovnih organizacij, ki so bile razporejene v 3, skupine: vsebinski vidik informiranja in komuniciranja v ozdih; oblike in načini informiranja in komuniciranja v ozdih in organizacijsko izvedbeni vidik informiranja

in komuniciranja v ozdih. Predstavitvam je sledila razprava, ki je slehernemu udeležencu odkrila kaj novega.

Ob koncu so razpravljali še o vlogi odbora za obveščanje v delovnih organizacijah, o rezultatih statističnega poročila o sistemu obveščanja, o letošnjem programu dela odbora za obveščanje in politično propagando.

Pred koncem je sledilo še ustanovno zasedanje skupščine sekcije novinarjev v organizacijah združenega dela pri Društvu novinarjev Slovenije.

Sprejeli so pravilnik in program dela. Izvolili so predsednika in člane izvršilnega organa sekcije, sprejeli pravilnik in program dela. Predsednik sekcije je Zvone Leban — Sozd Elkom — Maribor, člane izvršilnega organa pa so predlagali (po dva) iz vsake regije.

M. M.

RAZPIS

Razpisujemo letovanje na Veliki planini za čas od 15. 5. 1984 do 15. 11. 1984.

Prednost pri razporejanju bodo imeli delavci, ki bodo letovali na Veliki planini 7 dni in več, seveda ob upoštevanju določil pravilnika o letovanju ter o poslovanju in uporabi koč na Veliki planini.

Cena letovanja na dan:
za delavce
in upokojene 50,00 din
za zakonce 100,00 din
za otroke članov
do 14 leta 30,00 din
za nečlane 150,00 din
za otroke nečlanov
do 14. leta 90,00 din

Poleg tega je potrebno plačati tudi turistično takso.

Prosimo, da prijavnico točno izpolnite, kajti le tako bomo lahko prijavitelnce hitro in pravično razporedili. Napišite pa tudi dva termina v katerih želite letovati, ker bomo tako lažje uskladili željene termine in s tem upoštevali več želja delavcev.

O razporeditvi boste pisмено obveščeni, plačati pa bo potrebno akontacijo v višini dejanskih stroškov, kot je to sedaj že v praksi.

Veliko smo že pisali o načinu prijavljanja gostov, ki se je v zadnjem letu poostriilo. Prosimo, da izpolnjujete navodila delavcev, ki razporejajo proste kapacitete in prijavljajo goste, kajti le-ti so odgovorni za pravilno izvajanje predpisov, zato vas ponovno opozarjamo, ko pridete po ključ, prinesite s seboj osebne izkaznice odraslih oseb in rojstne podatke otrok, ki bodo v koči na Veliki planini bivale.

V kolikor ste se odločili, da boste v naši koči na Veliki planini v navedenem času letovali, izpolnite prijavnico ter jo najkasneje **do 10. aprila 1984 oddajte** v kadrovsko splošnem sektorju.

Vlasta Grom

Novi izračun materialnih stroškov

Delegati delavskega sveta so sprejeli višje cene za povračilo materialnih stroškov — dnevnic, kilometrine, nočne itn.

Tako so od 1. marca 1984 dalje:

1. DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V DRŽAVI

(25. člen Pravilnika o materialnih stroških)
— za odsotnost od 6 do 8 ur 329.— din
— za odsotnost nad 8 do 12 ur 457.— din
— za odsotnost nad 12 ur 870.— din

2. NOČNINE (26. člen pravilnika)

— na osnovi predloženega računa za prenočišče v hotelu B kategorije (v hotelu višjem od B kategorije pa le v primeru, če ni mogoče dobiti drugega prenočišča) 251.— din
— brez predložitve računa

3. DNEVNICE ZA SLUŽBENA POTOVANJA V TUJINO

(27. člen pravilnika)
— v višini, ki velja za II. skupino zveznih upravnih organov

4. NADOMESTILO STROŠKOV LASTNEGA PREVOZNEGA SREDSTVA (31. člen pravilnika)

— za službene potrebe za prevoženi km 13,50. din

5. POVRAČILO STROŠKOV ZA PREVOZ NA DELO IN Z DELA

— stroški javnih prevoznih sredstev se nadomeščajo nad višino din (32. člen pravilnika) 166,90 din
— kilometrina, če ni javnih prevoznih sredstev v višini za km (34. člen pravilnika) 3,40 km

6. TEREKSI DODATEK (32. člen pravilnika)

— dnevno 300,40 din

Prišli — odšli V februarju

20. 2. 1984 **Vinko Marn**, Partizanska pot 3, S/2. izmena;

20. 2. 1984 **Dragica TOMIČ**, Ces. kom. Staneta 12, S/3. izmena.

Odšli

Upokojitve:

14. 2. 1984 **Evstahija GRUM**, Ponoviška c. 9. PI/1. izmena;

20. 2. 1984 **Konstancija TOMAŽIČ**, Trg na Stavbah 14, P/rez;

29. 2. 1984 **Jožefa LINDNER**, Valvazorjev trg 9, S/1. izmena;

29. 2. 1984 **Jožefa POTISEK**, Ponoviška c. 5, S/2. izmena;

29. 2. 1984 **Justina PINTAR**, Partizanska pot 56, vlag. 1. izmena;

29. 2. 1984 **Ljudmila PODBREGAR**, Prvomajska 2, PII/2. izmena.

Izključitve:

3. 2. 1984 **Begajeta BEGANOVIC**, Podvine 30 Zagorje, PA/3. izmena

17. 11. 1984 **Emilijan PAJTLER**, Trg na Stavbah 6, S/3. izmena;

31. 10. 1983 **Bojan DIMEC**, Maistrova 4, transport.

Prenehanje v poskusnem roku:

31. 1. 1984 **Antonija VAVTAR**, Stara gora 11, S/1. izmena.

V naši delovni organizaciji je bilo na dan 29. 2. 1984 zaposlenih 1002 delavcev, od tega 668 žensk in 334 moških.

Od skupnega števila zaposlenih je 24 mladoletnih oseb.

J. Zupančič

Letovanje na Veliki planini

PRIJAVA ZA LETOVANJE NA VELIKI PLANINI

Podpisani _____ delavec, upokojenec PL
 stanujoč _____
 (ustrezno obkroži)

(kraj, ulica, hišna številka, pošta)

se prijavljam za _____ dnevno letovanje v izmeni od _____ do _____

Če v navedenem času ni razpoložljivih kapacitet, sem pripravljen letovati od _____ do _____

Za letovanje prijavljam:

Ime in priimek	leto rojstva	sorodstvo	zaposlen pri	oddelek
1. _____				
2. _____				
3. _____				
4. _____				
5. _____				
6. _____				

Zadnjikrat sem letoval v počitniški koči na Veliki planini leta _____

Zadnjikrat sem letoval v počitniških domovih PL leta _____

a) sem delovni invalid _____ DA NE

b) udeleženec NOV _____ DA NE

c) samohranilka oz. samohranilec _____ DA NE

d) delam v nočnem delovnem času _____ DA NE

e) vzdržujem nepreskrbljene druž. člane _____ DA NE

(otroci, zakonec, starši brez lastnega dohodka)

f) vzdržujem _____ nepreskrbljenih družinskih članov

Pri točkah a, b, c, d in e obkroži ustrezni DA ali NE, pri točki f napiši ustrezno število družinskih članov.

V _____, dne _____

Podpis nosilca prijave

Z navedeno izmeno se strinjam

(podpis vodje enote)

Potrjujem prejem prijave dne _____

(podpis)

PEŠEC V PROMETU

Pri obravnavanju vedenja pešcev v prometu je treba upoštevati tako značilnosti vedenja pešcev nasploh, kot tudi posebnosti najbolj izpostavljenih skupin pešcev, t. j. otrok do desetih let ter oseb starejših od 65 let. Pešci običajno izbirajo najlažjo, najhitrejšo, najbolj udobno in udobno pot, t. j. pot, ki nima večjih sprememb v nagibih, ki ne spreminja ostro smeri, ipd. Vse to je treba upoštevati pri načrtovanju prehodov čez cesto.

Otroci do desetega leta lahko zahteve sodobnega prometa le delno osvoje, ker za kaj več še niso dozoreli. Slabo presojajo razdalje, hitrosti, ne razumejo prometnih predpisov, ne poznajo prometnih znakov, itd.

Zato otrok ne glede na pogoje v katerih je nastala, za nezgodo nikoli ne more biti odgovoren. Iz istega razloga mora biti tudi prometna vzgoja čim bolj nazorna in se ne sme zožiti le na predavanja o prometu. Ta lahko predstavljajo le začetno fazo prometne vzgoje. V slednjo je treba z ustrežno pripravo vključiti predvsem starše, saj se le ti še največ ukvarjajo z otroci, otroci se po njih vzgledujejo, itd. Žal pa starši pogosto napačno presojajo otroške zmožnosti in od njih preveč pričakujejo.

Kadar prečkajo cesto skupaj z otrokom naj se zato starši:

– zaustavijo pred prečkanjem ceste;

– opozorijo otroke naj pred prečkanjem pogledajo levo in desno;

– zagotovijo, da se otroci zavedajo nalog pri prečkanju in pri njih aktivno sodelujejo;

– zagotovijo, da otroci ne bodo zaostajali za njimi ali tekali naprej;

– izogibajo naj se temu, da bi bili na cestišču oz. na prehodu takrat kot vozila.

Otroška igrišča, ki otrokom omogočajo igro v varnejših razmerah dodatno prispevajo k njihovi varnosti. Posebno nevarni so poletni meseci, saj so otroci tedaj več na prostem in najbolj aktivni.

Kar se tiče ostarelih se je treba zavedati, da le-ti sicer poznajo prometna pravila, vendar jim njihove zmanjšane čutne in gibalne zmožno-

sti preprečujejo, da bi to znanje učinkovito uporabljali.

Voznik predstavlja za pešce vedno nevarnost kadar se skupaj znajdeti na cestišču. Zato mora svoja pričakovanja in pozornost vedno prilagajati danim razmeram, saj pešca lahko mimogrede spregleda. Žal vozniki vse pre pogosto potreba pešcev sploh ne upoštevajo.

Do prometne nezgode navadno pride kadar pešec ali voznik ne storita enega ali več od naslednjih ukrepov:

– izbere ustrezen potek gibanja;

– vidno preišče okolje in se prepriča o prisotnosti oz. odsotnosti drugega;

– dejansko opazi drugega in njegov položaj glede na sebe;

– oceni dejanja in name-re drugega;

– odloči se za ustrežno ukrepanje in

– ustrežno ukrepa, da bi se izognil nezgodi.

Pogosto nezgodo zakrivijo pešci, ko npr. iznenada planejo s strani na cesto, posebno, če stopijo izmed parkiranih vozil. Voznik tako nima časa ne le, da bi ustrežno ukrepal, pač pa jih pogosto sploh ne vidi. Veliko nezgod zakrivita tudi voznik in pešec skupaj. Pomemben dejavnik varnosti pešca je tudi to, da ga voznik pravočasno opazi. To bo dosegel tako z ustreznim ravnanjem, posebno ponoči pa tudi s tem, da bo ustrežno oblečen oz. označen. Zato za nočno hojo po cesti priporočamo čim svetlejšo obleko, po možnosti celo odsevno ter nošenje odsevnih teles. Slednje zagotavlja pešču precej večjo vidljivost. Tudi vozniki morajo pri nočni vožnji kadar opazijo pešca zmanjšati hitrost, povečati stransko razdaljo od pešca ter povečati budnost in se še bolj posvetiti vožnji.

Pešci se morajo zavedati, da precejšnji del nezgod nastane pri prečkanju izven označenega prehoda za pešce, saj voznik tedaj pešca ne pričakuje in ni pozoren na pločnik. Nastajajo pa tudi na označenih prehodih, ki pogosto dajejo pešču zmoten občutek varnosti in so tako pri prečkanju manj pozorni, se ne ogledujejo ali pa se na prehodu neustrezno vedejo.

Pri semaforiziranih prehodih nastajajo nezgode takrat ustreznih svetlobnih znakov kadar pešec ne upošteva in se znajde na prehodu pri rdeči luči.

Pogosto nastajajo nezgode tudi pri tistih prehodih (oz. v tistih križiščih) kjer je vozilom dovoljeno zavijanje v desno pri rdeči luči. Pešec takrat vozila ne pričakuje in ni ustrezno pozoren.

Obvezna uporaba »kresničk« tudi za odrasle

Po dosedanjih predpisih so morali ob zmanjšani vidljivosti in v temi otroci nositi posebna odsevna telesa, ki smo jih popularno imenovali »kresničke«. Te kresničke so voznike motornih vozil, predvsem na neosvetljenih cestah, že na daleč opozorile na otroke na cesti. Na ta način se je število smrtnih žrtev med otroki, ki so bili v prometni nesreči udeleženi kot pešci, zmanjšalo za polovico.

Te izkušnje je zakonodajalec uporabil tudi pri odraslih. Namreč, tudi odrasli ne skrbimo dovolj, da bi bili na cesti dovolj vidni in opaženi. Posebno, če smo temno oblečeni, nas na neosvetljenih cestah vozniki ponoči in ob mraku težje opazijo.

Na kratko. Od 20. februarja dalje morajo pešci ob zmanjšani vidljivosti in ponoči obvezno nositi kresničke ali kakšne druge odsevničke npr. ročne svetilke. Če ne bodo opremljeni z odsevniki, jih bodo miličniki lahko kaznovali s kaznijo 100 din. Če bi bil pešec brez odsevnika udeleženec prometne nesreče, je globa od 200 do 500 din, hkrati pa bo sledila tudi prijava temeljnemu javnemu tožilstvu zaradi kaznivega dejanja.

Kresničke (brez vrisanih likov) lahko nabavite v nekaterih prodajalnah po enotni ceni, za sedaj 36 din. Verjetno tudi miličniki ne bodo ravno od 20. februarja zahtevali odsevnike, vendar se bomo morali navaditi na to, da bo

v torbici ali žepu tudi ta pripomoček za našo varnost.

Tudi za nas, ki hodimo na delo v temi, bodo odsevniki prišli prav. Veliko je cest, ki so za hojo ponoči nevarne. To so prav gotovo vse vpadnice: cesta proti Ponovičam, Gabrovki, Šmartnem in Ljubljani. Kresničke naj bi pomagale, da bi na delo oz. domov prišli celi in zdravi.

A. K.

HUMOR

KDO, TO JE ZDAJ VPRAŠANJE

Jože in Minka hodita skupaj že petindvajset let.

Ob jubileju pravi Jože:

– Zdaj bi bil pa res že čas, da se poročiva!

– Že, že! Toda, kdo naju bo pa vzel! pravi Minka.

O ČEM RAZMIŠLJAJO

Ko bi le lahko padali v naročje žena, ne da bi pri tem padli v njihove roke!